शासः क्रमाद्भावविरामकाले भावस्य नाशं कथयंति तज्ज्ञाः ७ प्रथमं लग्नमेवः
स्याद्द्वितीयं धनमेव च तृतीयं भ्रातृभावं स्यात्तच्च तुर्यं मातरः स्मृतः ८
पंचमं च त्रिकोणं स्यात् षष्ठमं शत्रुसंज्ञकं जायास्थानं सप्तमं स्यात् अष्टमं
निधनं तथा ९ नवमं त्रित्रिकोणं स्यात् तदेवं पितृसंज्ञकं दशमं कर्मसंज्ञ
स्यात् लाभमेकादशं तथा ॥१०॥ द्वादशं च व्ययस्थानमिति भावाः प्रकीर्तिताः
तेषां मध्ये भाव पंच दुःखदायीति कथ्यते ११ लग्नं तृतीयं रंध्रं च शत्रु
स्थानं व्ययं तथा ए तद्योगेन यो भावः स नाशं प्राप्नुयाद्ध्रुवं १२ चत्वारि
राशयो भद्रा केंद्रकोणाख्यभावकाः तेषां संयोगमात्रेण अशुभोऽपि शुभो
भवेत् १३ केंद्राश्च तस्त्रो विख्याता ऋषिभिः परिकीर्तिताः तेषां मध्ये तु

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ देव्युवाच ॥ देवदेव महादेव सर्वज्ञ शशिभूषण ॥ ज्योति
षाख्यपीयूषं संक्षेपेण वदस्व मे १ अनुग्रहार्थं लोकानां मयि कारुण्य
वत्सल ॥ दैवज्ञशास्त्रसारं च फलभागं वदस्व मे २ श्रीशिव उवाच शृणु
देवि प्रवक्ष्यामि सावधानेन तच्छृणु सप्तविंशति नक्षत्राणि राशयो द्वाद
श स्मृताः ३ सूर्यादीनां ग्रहाणां च नीचोच्चस्थानता स्मृताः राहु
केत्वोश्च सर्वेपि राशयः स्वगृहाः स्मृताः ४ जन्मकाले तु संप्राप्ते लग्नं
निश्चित्य पंडितः तस्मिन् काले खेचराणां चारं निश्चित्य योजयेत् ५
पूर्वमायुः परीक्षेत पश्चाल्लक्षणमाचरेत् [illegible]नो चेल्लक्षणज्ञानेन श्रेयो
सौख्यं समाप्नुयात् ६ भावप्रवृत्तौ हि फलप्रवृत्तिः पूर्णं फलं भावसमांशकेषु

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

शुभयुतो मरणं गच्छ शीतरश्मिः भृगुसुत गुरु सौम्य चंद्र दृष्टो यदि न
भवेच्च चिरं प्रशांत चित्तः १९ लग्ने राहुः स्थितो यस्य लग्नपेन युतो
पि वा चंद्रेण संयुतश्चापि भूत ग्रह वशं नयेत् २० तत्र द्रावार्थिको
मेषोरंध्र लाभे युतो यदि ईक्षितो वापि तत्पाके मरणं प्राप्नुयाद्ध्रुवं २१
धनाधिपः कोणपसंयुतश्चेन्महाधनी भूपति भाग्ययोगः दया
नुकंपी बहुपोषकश्च विद्याग्यको मंदिर सौख्यवांश्च २२ त्रिको
णपौ यदान्योन्य संयुतो वीक्षितो पि वा न कालेप्रियमाप्नोति केंद्रपेन
विशेषतः २३ दुष्टभावपसंयोगे एतेषां निश्च प्राप्नुयात् त्रिकोण
पाभ्यां योगेन कर्मप उच्च संस्थितः २४ यदि स्याद्राजराजेंद्रो भवत्येव

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

विशेषफल (४)

शुभदो कर्मबंधुभेसंश्च कौ १४ नावेतौ योगकर्त्तारौ शिष्टौ तु फलभा
गिनौ लक्ष्मीस्थानं त्रिकोणं स्यात् विष्णुस्थानं तु केंद्रकं १५ तयोस्सं
योगमात्रेण चक्रवर्त्ती नृपो भवेत् ॥ लग्नाधिपोऽतिबलवान् शुभ
भैर्दृष्टः केंद्रस्थितैः शुभखगैर्बलोन्वितः क्रममानः दोषान् व्यपोह्य
सकलान् नृपान् भजपतश्च दीर्घायुश्चापि भवेच्च नवेशयो जात् १६
लग्नाधिपः कोणप संयुतश्च दृष्टस्तदा सौभाग्यमनधान कीर्ति सौख्य
ज्यलाभं च सुधर्मलाभं दीर्घायुराप्नोति सदा नराणां १७ लग्नाधिपो
रंध्रप संयुतश्च दृष्टः पुरैरैश्वर्यविनाशनं च शुभैर्न दृष्टो यदि पाप
दृष्टः करोति जातं न चिरायुषं च १८ स्वनमदन नवां त्यलग्नं रंध्रेष

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

प्नोति भवत्येव न संशयः ३०
रंध्राधिपस्तु यं भावमीक्षते संस्थितोपि वा
तद्भावपस्य दाये तु शत्रुद्धि र्न पाद्रयं ३१
लग्नकाधीशयुतो वापि दृष्टितो
वापि कामपः तत्पाके मृत्युमाप्नोति रंध्रपेन युतोपि वा ३२
धननाधि
पेनापि युतो रंध्र लाभेशवीक्षितः कामपस्तु तथैव स्यान्मृत्युं प्राप्नोति
निश्चितं ३३
पितृभावो मातृभावः पुत्रभाव स्तथैव च सर्वेषां च भाव
पानां मृतमात्रेण निश्चयेत् ३४
आदित्याद्याः ग्रहाः सप्त एते यो
गाधिपास्मृताः राहुकेत्वोस्तथा नास्ति संयोगेन फलंति हि ३५
छायाग्रहौ राहुकेतू शुभयोगे त्रियं भवेत् पापयोगे तु पापः स्या
दिति शास्त्रार्थनिर्णयः ३६
विष्णुराजयोगस्था राहुदृष्टास्थि

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

नसंशयः ॥२४ त्रिकोणपाभ्यां यदि वंधुनाथो युतोऽपि वा दृष्टियुतो
ऽपि वाथ संग्राज्य लक्ष्मी लभते मनुष्यो विद्याधिको वाहनभागपि वा
श्च २५ मातृसौख्यप्रदश्चैव वंधुपोषण तत्परः जनुसौख्यप्र
दश्चैव भोगवांश्च जितेंद्रियः २६ केंद्राधिपः कोणपेन संयुतो वी
क्षितोऽपि वा प्रभात्पयोगविख्यातो तत्पाके श्रियमाप्नुयात् २७
योगकाले स्वोच्चभागे खेचरो यदि संस्थितः तद्योगः पूर्णयोगः
स्यान्न्यूने न्यूनत्वमाप्नुत २७ कोणपाभ्यां केंद्रपाभ्यां योगोयं सा
र्वभौमकः तस्मिन् जातो दासपुत्रः सार्वभौमो न विपत्ति २८ य
स्मिन् भावेतु योगः स्यात्तद्भावस्य योगजः तत्पाके श्रियमा

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

धनस्थानगते राहौ तदीशे शत्रुभे स्थिते तस्मिन्दाये तु हानिः स्या
त्पशुधान्यधनानि च ४३ यस्मिन्भावाधिपे चोच्चे तद्भावो वृ
द्धिमाप्नुयात् यस्मिन्भावाधिपे नीचे तद्भावं नाशमाप्नुयात् ४४
नीचस्थितो जन्मनि यो ग्रहः स्यात् तद्भावनाथस्य च दायकाले त
द्भावनाशं कथयंति तज्ज्ञाः पापेक्षितः पापसमन्वितो वा ४५ भा
वयोगाश्च कथिता मया देवि सुनिश्चिताः इतः परं प्रवक्ष्यसि किं
तद्वदाभिशुभानने ४६ श्रीविष्णुरुवाच नमस्ते देवदेवेश सर्वलोके
कपूजितः एतेषां भावयोगानां का दशा फलदा स्मृताः १ ईश्व
रोवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि सर्वलोकोपकारिणि दशाश्चैव

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

ता यदि ग्रस्तं तं गृहमाप्नोति राहुपाकेन संशयः ३७ त्रिषु गाःपाप
योगस्था राहुदृष्ट्यास्थितो यदि राहुपाके दुःखवंतो भंत्येव न संशयः ३८ राहुकेत्वोश्च संयोगे दृष्टियोगे न जायते धनाय्पव
लेनापि फलं प्राप्नोत्यसंशयः ३९ राहुं प्रति मया प्रोक्तं केतोरपि तथैव च उभयोर्ग्रहसंयोगे फलं निश्चिनुयाद्बुधः ४० त्रिकोण
येन संयोगे विनाशो येन विद्यते [illegible] केन वा कोणपेन वाप्यथवा यस्तु भावपः ४१ तद्भावपस्य दायेतु कोशवृद्धिः प्रजायते ४२
षष्ठावस्थाः रंध्ररिःफारिनाथाः षष्ठत्वेशाः रंध्ररिःफारियोता ते पापीश्च संयुता भावाधदृष्टा सत्तद्भावं नाशताय्रेति नित्यं ४३

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

नष्टोऽज्ञफलदो ह्येषां स्वलदो भवेत् ९ राश्यादौ योगपतिं नरैर्द्वं ज्ञानकं कुरु
नै१×
५ मध्ये मंडलनाथं च ग्रामपतिं चैव भवनांते १० राश्यादौ योगपतिस्त
दृशायाः प्रादित एव फलं स्यात् मध्ये मध्यमकाले राशित्रिती
ये भागे तत्काल एव फलं स्यात् ११ प्रस्तजो योरवगो वापि रा
हुग्रस्तो यदा भवेत् तत्काले भावे नाशः स्यादिति शास्त्रार्थनिश्चयं
१२ भावेशाक्रांत राशीशो नीचजोस्तगतोपि वा पापैः निरीक्षि
तो वापि तद्भावं नाशमाप्नुयात् १३ भावेशाक्रांत राशीशो राहुग्र
स्तो यदा भवेत् तत्पाके मृत्युमाप्नोति भावहानिश्च जायते १४
तद्भावेरं ध्रुपे दुष्टे तत्पतिर्नीचसंस्थितः तत्पाके भावनाशं
च भवत्येव न संशयः १५ नीचास्थितो जन्मनि यो ग्रहः स्यात्तद्रा

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

वः संतिकेंद्रकोणगाः पादपः २ तेषां मध्ये नक्षत्रदशा शुभदा फल
दा स्मृता: योरवजो योग कर्ता स्यात् दशा तस्य शुभजदा ३ तस्मात्
ग्रहाणां च बलं सम्यक् संशोध्य बुद्धिमान् कृत्तिकादीनि नक्षत्राणि
सूर्यादीनां दशा: स्मृता: ४ तेषां योगविशेषेण फलं प्राप्नोत्यसं
शय: राहुकेत्वोश्च संयोगो दृष्टियोगेन जायते ५ स्थानादिच
बलेनापि फलं प्राप्नोत्यसंशयं ६ राजग्रहौ चंद्रसूर्यौ अमात्यो
भौम एव च लिपिलेखादि मि: सौम्यो गुरु मंत्री विचारतः भार्ग
वोन्तंत भोगी स्यात् शनि: सेवाध्यकोणवेन्दुः ७ यश्च राजा सबल
वोन्यतन योगेन जायते तथापि योगकर्तारो दोषयुक्तो नचेत्स्वयं

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

३

नीक्ष्णदंगपरं २१ शुभानां संयुतं श्रेष्ठमिति शास्त्रविदो विदुः वा
मारिष्टाश्च वक्तव: से तिलोके मनीषिणां २२ तेषां योग्यानदेव
क्षपेसावधानेन लक्षुण्ड २३ लग्नाधिपो रंध्रपसंयुतश्चेत्त
नीयरंध्राधिपभावपानां द्विसप्तमैकादशभावपानां पाकेमृतिं
न.५ द्विमुपैतिजंतुः २४ लग्नस्थानगतानां च पाके च मरणं भवेत्तं
षां च शुभसंयोगे आयुर्वृद्धिः प्रजायते २५ शैशवाबस्तकाले तु
स्वकृदोषश्च हानिकृत् वृद्धावस्थाकाले तु रोगरूपेण वाध्यते
२६ इति श्रीउमामहेश्वरसंवादे जातकसारं संपूर्णम् ॥ ॥ लग्नवलं
उभयोरचोत्तमंचैव स्थिरे मध्यं चरे धमं लग्नाद्यो चंद्रलग्नाद्या भवे

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

६

त्रि नाथो यदि स्वोच्च संस्थः तस्मीन पाके सुखमेति सत्यं तेनोक्षि
तो वापि कुभेक्षितो वा १६ उच्च स्थितो जन्मनि यो ग्रहः स्यात्पु
त्रि नाथो यदि नीच संस्थः तद्दुःखपाके कुभं प्रयाति नेवेक्षितो
वापि विशेषतः स्यात् १७ सप्तमाधिपतौ नीच रंध्रपे च वी
क्षिते तत्पाके स्त्रुमाप्नोति भवत्येव न संशयः १८ योरवगोदु
ष्टभावेशो योग दक्ष समाश्रितः तत्पाके श्रियमाप्नोति सर्वारि
ष्ट विनाशनी १९ योरवगः कुभावेशः पापयुक्तोक्षितोपिवा
तत्पाके राज्यनाशः स्याद्देहनाशश्च जायते २० संयोगोद्वि
विधः प्रोक्त दृष्टिजः संयुतोपि वा तयोर्मध्ये तु फलदः पापाना

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

शुभाव ह: १ लग्नाद्धि त्रिचतुर्थेषु चंद्रास्तिष्ठति वा पुनः अर्कसंज्ञो
न शुभदो वार्कैरपचय: स्मृत: २ सुतास्तिमदनेष्वेषु चंद्रमा यदि द
श्यते वार्द्धे वृद्धि: शुभकरो वेर्कप्रभास्पमं गल: ३ रंध्र धर्म खमेष्वेषु
चंद्रमा यदि संस्थित: ४ चंद्र २६ रुद्र २२ जय १० वेद्य ४ नाय ०
तो नो लेनादि नि कला दिनमानात् नाग ३० लब्ध्व तत्र यदि घटी स्या
त्रिगुणवत् स्फुटमि नयेनदा ५ ग्रह लकारित्रि शद्गुणा लब्धं द्वादश
तष्टं शेषं गत षष्ठ्यंशप: ग्रह राशौ विगय भागाद्धि गुड गोक
त्या अंश स्थाने द्वादशतष्टं सैकंशेषं नैद्राशिप: शष्ठ्यंशप: १ श्री:
भगवद्रूपं ६ इनस्येदं जगज्जानातु पुस्तकं ॥ श्री: १ श्री:

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

फलविनिर्णयः १ होरांपुरुषादौ सूर्य होराच वनितादौ चंद्र होर नः
पुरुषवनितेति संभागवे पूर्वोत्तरमिति स्मृतं २ यस्य युद्धे अर्केण वा
ध्यते मंदः शांतिर्मंगलं वाध्यते मंगलेन गुरुः हंति गुरुणा सोमं वा
ध्यते ३ सोमेन शुक्रमरणं शुक्रेण बुध वाध्यते बुधेन सर्पमर
णं यद्युद्धस्य लक्षणं योगनिर्णयः स्वक्षेत्रे पादयोगः स्यात् के
द्रे तद्द्विगुणं भवेत् स्वोच्चे केंद्रे समं नस्मिन् ग्रहाः षड्गुणफलप्रदाः
५ पराजितो केयुक्त शत्रुनीचांशकोपदि ये जायंते निःफल
श्चैवं सर्वे बलवशाद्भवेत् ६ अथ कपर्दिकाप्रश्नः लग्नादायां ११ त
यो १२ लग्ने [illegible] तिष्ठति सेत्यपि उच्चेर्वेदि कारः स्यात् केंद्रसंज्ञः

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

इष्टं समानं प्रकल्प पृथग्गोभिः शेषैर्विभज्य मौल्यानि अभिन्नानि लभ्यन्ते तथा कल्पि
तमिष्टं परानवतिः ९६ अस्मादुक्तवज्जातानि अभिन्नानि माणिक्यादीनां मौ
ल्यानि २४।१५।१२।९६ राशिः समानशेषं च मा४ नी५ मु८५ व२ नुपातः स्व
धाराकस्य माणिक्यादेरिदं मौल्यं तदा शेषेषु किमिति त्रैराशिकेन पृथक् जा
तास्समधनाः ८६।१५।१५।३५। प्रथमैकस्येदं तदा माणिक्या

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

१

जातकसार

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham